

vasutunk közti jellegét engedélyezni nem hajlandó, s az átháramlási jogot az állam részére rezerválja.

Mi már most a helyzet?

A városra nézve első rangú jelentőséggel az bír, hogy a villamos vasut a már megszerzett előnyök feloldozása nélkül még mindig közti jelleggel biztosítottak.

Kérdés csak az, hogy egyik, vagy másik, vagy mindkét ajánlatot tett céggel elérhető-e ezen cél?

Ami a közti jellegét illeti, elvitázhatatlan tény, hogy a vasut engedélyezése, a vasut jellegének meghatározása a kereskedelmi miniszter hatáskörébe tartozik. Akár helyi-érdekű, akár közti vasutat csak az építhet, akinek azt a miniszter megengedi. E tekintetben tehát a vállalkozó cégekre csakis az a feladat vár a város szemből, hogy az építést közti jelleg mellett is késznek legyenek elvállalni. Minthogy pedig mindkét cég ajánlataiban kifejezte ebbeli készségét, épen azért nehézség e tekintetben fenn nem forog, s egyenesen a város energiájára utal a közti jellegnek a minisztertől leendő engedélyeztetése.

A társaságokkal szemben fontos kérdés csak az, hogy a kivivott feltételek alatt és előnyök mellett engedélyezés esetén minden más dologtól függetlenül építhetik-e meg a villamos vasutat? A „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” céggel a legcélszerűbb nehézség sincs. A „Magyar forgalmi részvénytársaságnál” azonban fennforogni látszik némi nehézség ama szoros kapcsolatban, amelyvel eddig a Sóstói vezetendő villamos üzemű vasut az ártéri vasut vonal létesítésével áll. Amde ez a nehézség a miniszterhez közvetlenül benyújtott azon ajánlat által, melylyel engedélyezés esetén záros határidő alatt kötelezte magát a villamos szárny vonal kiépítésére, egészben eloszlatva lett. Vagyis a villamos vasut sorsa az ártéri vasut sorsától függetlenül lett.

Kétségtelen ezek szerint, hogy ugyanazon feltételek mellett, melyek a „Tröst” céggel kötött szerződésben megállapítottak, a „Magyar forgalmi részvénytársasággal” is lehet a vasut koczkára tétele nélkül szerződéses viszonyba lépni.

Lássuk már most azt a kérdést, hogy a miniszter kedvezőtlennek látszó határozatával szemben a városnak minő álláspontot kell elfoglalnia, illetőleg jogilag megengedhető-e az, hogy ugyanazon vállalatra két vállalkozóval köttessék — ez esetben a miniszter határozott kívánására azonos tartalmu szerződés.

Nézelünket e tekintetben a következőképp adjuk és indokoljuk:

Említettük már, hogy a vasut engedélyezés a kereskedelmi miniszter kizárólagos joga. Minden törvényes előfeltétel mellett vasutat csak az építhet, akinek a miniszter engedélyt ad. Ezzel szemben a városoknak nem törvényen, de szokáson alapuló joga a területhasználati szerződés megkötése. Ez a jog azt foglalja magában, hogy a város megállapíthassa, hogy a vasut céljaira szükséges területet mely feltételek mellett adja át annak, akinek a miniszter a vasut építést engedélyezi. Ily jogállapot közepette a terület használati szerződésnek mindig magában kell foglalnia azt a feltételt, hogy a város a területet azon esetben adja át az ajánlattevőnek a szerződésnek megállapított feltételek mellett, ha a miniszter ugyanannak az építési engedélyt megadja.

Ebből kétségtelen az, hogy ha több ajánlattevő van, akkor a város mindenikkel köthet terület használati szerződést, sőt ha több közül választ egyet, akkor jogellenesen hatáskörét túllépi és az engedélyezési jogba vágya jár el.

Ezek után nem lehet vitás, hogy az adott esetben a város nem követ el jogsértést, a már vele szerződött előmunkálati engedménnyel szemben, ha a miniszter engedélyezésétől függő feltételes terület használati szerződést a „Magyar forgalmi részvény-társasággal” is megköti.

E mellett még mindig fennmarad a városnak az a joga, hogy minden törvényadta eszközzel oda munkálkodjék, hogy az építési engedélyt a vele szerződöttel közül az kapja meg, akinek a szerződése a városra nézve hábar mily csekély mértékben is előnyösebb.

De vajjon miként alakul a helyzet, ha a miniszter a leiratában már élesen jelzett elvi határozatától nem fog tántorítani, s a szóban forgó villamos vasutat az eddig követelt gyakorlat ellenére csak helyi érdekű jelleggel engedélyezendő?

A kettő között a különbség felett nagy! Közti jelleg mellett a vasut a mindkét versenyző társasággal megköthető szerződés szerint, 47 év múlva a város tulajdonába háramlik át. Helyi érdekű jelleg mellett pedig csak 90 év múlva száll át az állam tulajdonába. Mi történik e 47—90 év közötti tekintélyes időszakban? A helyi érdekű jelleg sem zárja ki, hogy 47 év elteltével, az engedményes a város tulajdonába engedje át a vasutat a terület használati szerződés kikötésének megfelelően. Ezen idő elteltével a vállalat és a vasut közt minden vonatkozás megszűnik. Vagyis csak 90 év múlva áll be a két különböző jelleg befolyása, s lesz aktuális az a kérdés, tartozzék-e a város a vasutat az államnak átadni vagy sem?

Amde — amiként fentebb már jeleztük — ez a kérdés kizárólag a város és az állam egymás közötti ügye, amelyhez az engedményesnek semmi köze sincs. Sőt akkor, ha a terület használati szerződés a 47 év múlva bekövetkező közbeeső átháramlást a város javára biztosítja — az adott esetben pedig mindkét céggel biztosíthatja — nem áll érdekében a vállalkozó cégeknek a helyi érdekű jelleg engedélyezése sem.

Epen azért mi sem állhat utjában annak, hogy a legcélszerűbb jogfeladás és érdekkoczkázat nélkül a város a terület használati szerződésre nézve a „Magyar vasuti forgalmi részvénytársasággal” is tárgyalásba bocsátkozzék, mint a mely társaság a már kötött szerződés minden előnyét megadni kész, s emellett egy nagy vidéki nek gazdasági forgalmát koncentrálna Nyiregyháza.

Kétségtelen ezekből, hogy a város a miniszter kívánásának teljesítését meg nem tagadhatja, s miután megköti a

„Magyar vasuti forgalmi részvénytársaság”-gal is a terület használati szerződést, amelyben a vasutnak záros határidő alatt leendő üzembe helyezését módjában leendő biztosítani, megindíthatja erőteljes aktióját abban az irányban, hogy az engedély közti jelleggel ruhazza fel más városok példájára a vasutunkat, sőt abban az irányban is, hogy a „Tröst” cég legyen a konkurrencziában — mondjuk — szerencsésebb, ha és amennyiben a vele már megkötött szerződést a város magára nézve a villanyvilágítási szerződésére tekintettel előnyösebbnek itéli.

Elvégre is a városnak egy érdek van, hogy vasutja legyen, s hogy ezen vasutra az átháramlási joga biztosítottassék.

Annak pedig nem szabad magát a városnak kitennie, hogy a miniszter kifejezett kívánását negligálván, a miniszter a város akarata ellenére helyi érdekű vasutat engedélyezzen, esetleg nem annak a társaságnak, melylyel terület használati szerződése már van, mert ez esetben elvész a háramlási jog teljesen, s nem lesz a vasut sem örökre, sem 43 évig a városé.

Lapunk e száma utolsó lévén ez évnegyedben, tisztelettel kérjük az előfizetések megújítását. Hátralekös előfizetőinket a hátralekös előfizetések beküldésére tisztelettel felhívjuk.

A „Nyirvidék” kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

Október 6. Az aradi vértanúk gyászos kivégeztetésének ötven éves évfordulója megünneplése tárgyában e hó 23-án délután érkezett volt a polgármester elnöke alatt a városba kisteremben, amelyen elfogadták, hogy a gyászos évforduló napján gyászisteni tisztelet tartassék, s hogy a képv. előtestület bizza meg a polgármestert, hogy az aradi gyásznapon részét vegyen s a város közönsége nevében koszorút tegyen a vértanúk szobrára.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** A vármegye őszi rendes közgyűlése október hó 10-én kedden d. e 10 órakor és következő napjain fog megtartani. Az ezt megelőző állandó választmányi ülések október hó 3-án kezdődnek.

— **Számonkérő székli ülés.** Szabolcsvármegye tisztviselőinek folyó évi május hó 1-től szeptember hó 31-ikéig terjedő időn belül kifejtett tevékenysége felett október hó 7-én d. u. 3 órakor a főispán hivatalos helyiségében számonkérő székli ülés fog tartatni.

— **Kinevezés.** Szabó Miklós napkori gör. kath. lelkész Firczak Gyula munkási püspök, a halálzás folytán megüresedett békényi gör. kath. állásra kinevezte.

— **Szabolcsvármegye virilistái.** Az igazoló választmány e hó 15-én tartott ülésében állította össze Szabolcsvármegye legtöbb adót fizető bizottsági tagjainak 1900 évi névjegyzékét. Az összeállított névjegyzék szerint 1000 frtnál több adót fizető tagok a következők: Gróf Desseffy Miklós venceselői birtokos 22838 forint 74 kr., gróf Forgách László mándoki birt. 7887 frt 52 kr., gróf Desseffy Dénes királyteleki birt. 7575 frt 3 kr., gróf Desseffy Alajos királyteleki birt. 7575 frt 3 kr., gróf Desseffy Béla királyteleki birt. 7575 frt 3 kr., gróf Desseffy Aurél szentmihályi birt. 7321 frt 22 kr., Kornis Ferencz t.-búdi birt. 5519 frt 94 kr. oklevél alapján, Reisman Herman kisvárdai kereskedő 3785 frt 58 kr., gróf Vay Ádám berkeszi birt. 3314 frt 35 kr., gróf Pongrácz Jenő bashalmi birt. 2842 frt 22 kr., Patay József háji birt. 2838 frt 10 kr. okl. alapj., Haas Ignác nyiregyházi bérlő 2799 frt 10 kr., Csillag Béla ufjehértői bérlő 2580 frt 90 kr., Leveleki Márton leveleki bérlő 2489 frt 97 kr., Hosszay Ágoston k.-apáthi birtokos 2475 frt 86 kr. okl. alapj., Leveleki Májer apágyi bérlő 2286 frt 8 kr., Bekény Péter nagyfalui birtokos 1922 frt 77 kr., Leveleki Ármín leveleki bérlő 1935 frt 42 kr., Liptay Béla jékei birtokos 1728 frt 12 kr., Kállay András halasi birtokos 1670 frt 18 kr., Gróber József t.-polgári bérlő 1570 frt 36 kr., Gencsy Béla balkányi birtokos 1552 frt 97 kr., Feldheim Emánuel nyiregyházi birtokos 1548 frt 74 kr., Oáh József t.-búdi birt. 1545 frt 40 kr., Schwarcz Karoly gyula bérlő 1539 frt 21 kr., Török Samuel nyirluzosi birt. 1536 frt 41 kr., id. Fleischer Ferencz t.-polgári birt. 1468 frt 62 kr., Klár Gusztáv nyiregyházi bérlő 1450 frt 23 kr., Szomjas Gusztáv t.-lőki birtokos 1416 frt 76 kr., báró Vay Arnold t.-lőki birtokos 1414 frt 56 kr., Fried Ármín leveleki bérlő 1371 frt 72 kr., Mandel Ede nyirbátori birtokos 1369 frt 66 kr., Edelstein Aladár t.-kenézi bérlő 1341 frt 74 kr., Rézler György kisvárdai birtokos 1300 frt 6 kr. okl. alapj., id. Bodnár István nyiregyházi ügyvéd 1274 frt 28 kr. okl. alap., Propper Sámuel turai birtokos 1259 frt 3 kr., báró Horváth Ferencz papi birt. 1252 frt 79 kr., Verzár István nyiregyházi lelkész 1236 frt 8 kr. okl. alapj., Gencsy Albert kisléti birt. 1216 frt 50 kr., Boschán Jakab ibrányi bérlő 1201 frt 5 kr., Weisz Lipót szakolyi birtokos 1166 frt 57 kr., Kun Mátyás orosi birt. 1165 frt 22 kr., Barzó Mihály nyiregyházi építész 1149 frt 41 kr., Friss Herman ajaki bérlő 1145 frt 28 kr., Schreiber Herman p.-petrii birtokos 1095 frt 14 kr., Frenkel Sámuel gávi birt. 1082 frt 31 kr., Blu Pál nyiregyházi birt. 1078 frt 6 kr., L. Molnár Gyula leveleki birt. 1060 frt 5 kr., Szalánczy Bertalan komorói birt. 1058 frt 56 kr., Miskovics Márton t.-sz.-mártoni bérlő 1046 frt 20 kr., Ferenczy Emil döghei birtokos 1024 frt 34 kr., a névsorban utolsó Rosenbaum Jenő komorói birtokos 306 frt 39 kr. adóösszeggel. A pótagok közül pedig utolsó Horváth Ferencz buji birtokos 288 frt 93 kr. adóösszeggel.

— **Petőfi ünnepély Nagy-Károlyban.** A Nagy-károlyi Kölesy-Egyesület a Petőfi-társulattal kezet fogva a mai napon Nagy-Károlyban Petőfi- emlékünnepeket rendez. Az ünnepélyen Szabolcsvármegye törvényhatóságának képviselőire Bory Béla, Kovács István és Ifj. Bodnár István, bizottsági tag kérésrel fel.

— **Rakodó állomás a Sóstón.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a sóstói vasuti állomás rakodó állomásul berendeztesék. Az állomáshoz nyitandó út építésére és fentartására nézve a tárgyalást e hó 22-én délelőtt tartották meg, ameyen Mikecs Desz főjegyző mint alispán helyettes, az államépítészeti hivatal, Nyiregyháza város és Pazyon község előjárósága jelentek meg. E hirt a Sóstó-lelepi szőlőbirtokok bizonyára nagy örömmel veszik tudomásul.

— **Képviselői közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete e hó 26-án d. u. 3 órakor közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Szabolcsvármegye alispánjának leirata kapcsán a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszternek 3168/1899. számú intézkedése a nyiregyháza-sóstói villanvasut építése ügyében. 2. Beniczky Miksa képviselői tag indítványa az 1849-ik évi aradi vértanúk gyászos halála 50 éves évfordulójának megünneplése tárgyában. 3. Polgármester-jelentése Verzár István helybeli eszperes-plebános 50 éves papságának alkalmából a városi szeje nyek száma 100 frt és a városi tisztviselői nyugdíj alap javára 90 frtos adománnyáról. 4. Az országos selyemtenyészési felügyelőség felhívása a selyemtenyészés fejlesztése tárgyában. 5. Küldöttségi előterjesztés az 1900. évi legtöbb adót fizető képviselői tagok névjegyzékének kiigazítása tárgyában. 6. Tanácsi előterjesztés Kertész Bertalan rendőrkapitány szabályrendelet-tervezete tárgyában, a nyilvános helyeken való kártyázás korlátozása iránt. 7. Tanácsi előterjesztés Kertész Bertalan rendőrkapitány szabályrendelet-tervezete tárgyában, a cselékek nyilvántartásáról. 8. Tanácsi előterjesztés a vasuti-ut kiépítése alkalmából kisajátítandó Barzó János-féle ház anyagjainak eladási tárgyában.

— **A vármegyei múzeum gyarapodása.** Kállay András ú. nagyhatalású birtokán ritka szépségű, fényes nemes rozsdával bevont bronz káposztút (fibula) talált, melyet múzeumunknak ajándékozott. A fibulának feje félkör alakú, a mi a Krisztus utáni II-ik, III-ik századra vall, a mikor vidékünkön a görög tanyáztak. A fibula olyan ép mintha ma került volna ki egy ógyes ötvösnek műhelyéből. — Farkas Antal berezeli főbíró ur pedig egy birtokán talált vas tört ajándékozott, melynek penge-tővét szivalakulag kivágtott bronz lemez borítja. Skytha (szillya) eredetűnek van előismerve és a ritkább leletek sorában áll.

— **A helybeli jótékony nőegylet emberbaráti cselekedetei.** Az előzőek, színi-előadás és egyéb változatos s élvezetel nyújtandó programmal tervezett estélyeket rendez folyó évi október hó 7-kén és november hó 11-kén. Ezen estélyek kívánt sikere érdekében, a hálsnak tapasztalt nagy közönség becses figyelme azokra ezuttal ma előre is felhivatik.

— **Önkéntes iskola Nyiregyháza.** Nyiregyháza város polgármestere nemrégiben kérvényt adott be a honvédelmi miniszterhez aziránt, hogy Nyiregyháza közös hadsereg huszár önkéntesei részére állandó jellegű önkéntesi iskola szerveztesse. A kérvényre a napokban érkezett le a honvédelmi miniszter válasza, amelyben, az alispán útján értesíti a várost, hogy a kérelem ezidő szerint nem teljesíthető.

— **Bokréta ünnepély.** A nyár elején leégett Julia gőzmalom új s az előbbinél egy nagyságra, mint magaságra sokkal hatalmasabb épületének bokréta ünnepélyét szombaton délután tartották meg a szokásos módon. A két emeletes új épület a napokban tető alá kerül s akkor azonnal beállítják az egészen új s minden tekintetben modern berendezést, úgy hogy az új malom, melynek messze vidéken nem lesz párja, október hó közepe táján megnyithatja üzemét, melyet Schlichter Gyula úr a malom tulajdonosa, mint azt már más alkalommal örömmel jeleztük, gépekkel felszerelt pékműhellyel kapcsolt össze. A gazda közönség nehezen is várja már a műmalom megnyitását.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A belügyminiszter az orosi anyakönyvi kerületbe Kutka Andor jegyzői irnokot, a mihálydiba Jámbor Sándor jegyzői irnokot, a bujiba Kropf Ferencz helyettes aljegyzőt, a tiszalökibe Zsille Károly jegyzői irnokot, a szent-mihályiba Tatár Lajos községi aljegyzőt, a petneházaiba Kőrösi József jegyzői irnokot, a phrúzyiba Lakatos Miklós jegyzői irnokot, a vajaiba Takács Zsigmond ev. ref. tanítót, az ajakiba Kállay Jenő Mihály jegyzői irnokot, a hujajiba Maklár Endre jegyzői irnokot s végre a gyulajiba Izsó György jegyzői irnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

— **A Barzó ház kisajátítása.** Az épülő vasuti ut kiszélesítése és kiegyenesítése érdekében kisajátítandó Barzó-féle ház birói becslésére a helybeli törvényszék holnapra, e hó 25-ére tűzte ki a helyszíni tárgyalást. Most már tehát alapos a kilátás arra, hogy azaz épület is mihamar lebontás alá kerül s ekként a vasuti ut még ez évben elkészül.

— **Halálozás.** Lenhardt György vármegyei nyomdász e hó 18-án rövid szenvedés után életének 64-ik évében elhunyt. Temetésén a vármegye tisztikara testületileg jelent meg. A koporsó felett Bartholomaeides János mondott szép gyászbeszédet. Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Lenhardt Györgyné szül. Sutrak Verona, a maga, valamint anyósa özv. Sutrak Dánielné szül. Huray Mária, Smogrovits Mária férj. Hoffmann Jánosné mint gyámleányuk. Szikszay Zuzanna férj. Javorek Jánosné, Lukács-kó Zuzanna férj. Gerbál Pálné és gyermekei (mint nővérétől leszármazott gyermekek) özv. Rudicz Jánosné mint nagynéje, Szakács János és neje, mint nagybátyja, valamint sógorai és özsze rokonai nevében is szomorodott szívevel jelentik, felejtéhetetlen jó férj, sógor és rokonnak Lenhardt György vármegyei nyomdászunk folyó évi szeptember hó 18-án reggeli 4 órakor, életének 64-ik, boldog házasságának 35-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hűlt tetemei folyó évi szeptember hó 19-én délután 4^{1/2} órakor fognak az ág. evang. egyház szertartása szerint a kótaji-u'cza 42. számú házából a morgói sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nyiregyháza, 1899. évi szeptember hó 18. Áldás és béke lebegjen porai felett!